

Locuint'a Redactorului
si
Cancilaria Redactiunii
e in
Strat'a Morarilor Nr. 18.

Serisorile nefrancate nu se voru
primi decât numai de la corespondenții regulari ai „Federatiunii.”
Articlii tramisi si nepublicati se
voru arde.

FEDERATIUNEA

Diurnal politicu, literariu, comercialu si economicu.

Va esti Mercuri-a, Vineri-a si Dominec'a.

Transilvani'a.

Sabesiu, 9 martiu 1869.

De la conferint'a Intielegintie Romane d'in Transilvani'a, tienuta in Mercurea la 7 si 8 martiu 1869.

(Urmare.) *)

Punendu-se la ordinea dîlei punctul I. d'in programul cuprinsu in apelulu convocatoriu: „constituirea partitului natiunalu romanu d'in Transilvani'a”, dlu Visarionu Romanu propune ca sê se ia la desbatere ordinea inversa a celor doue puncte cu prinse in programu si adeca sê se decida mai antâiu despre „statorirea unui modu de procedere solidaria in privint'a alegerilor viitorie si a dietei d'in Pest'a cum si preste totu in privint'a intereselor nostre natiunali si patriotice, de ora ce mai antâiu trebue statoritu principiulu si numai dupa acesta si pre barea acestui-a se potu constitu partitul natiunalu.

Conferint'a primește acesta propunere cu unanimitate si dlu Vis. Romanu trece apoi la meritul cestiunei si in termini respicati constata mai antâiu cu parere de rêu, că Romanii de 6 ani in coce n'au mai pututu avea ocaziunea pentru a se consultă despre conducerea destinelor sale; acesta impregiurare este cu atâtua mai trista, cu câtu in staturi constitutinali, său celu putienu in staturi cari si-dau acestu nume, poporele in se-si au sê-si croiesca sortealor; era acésta nu numai este cu greu, dar chiar' impossibile fără organisarea si disciplina rea partitului adeveratu natiunalu.

Oratoriul amintindu de comitetul permanentu — alesu de congresulu natiunale de la 1861, pentru conducerea afacerilor natiunali — areta că nu scie ce a lucratu acestu comitetu, ce s'a alesu de elu si cine l'a nimicitu? si adauge că conferint'a prezenta are dreptulu a cercetă si a se si esprime in aceasta privintia, apoi continua: „In anii d'in urma s'a audîtu nu arare obiectandu-se, că noi n'avemu inca o programa, si potu multi voru crede că scopulu acestei conferintie ar' fi intre altele si compunerea acelei programe; lucrul in se nu stâ asie: natiunea romana si-a avutu si-si are program'a sa, si acésta dupa scirea mea este urmator'a:

„Natiunea romana radiemata pre principiulu egalitatii si fratieltăi pretinde independentia sa natiunale in respectu politicu ca sê figureze sub numele său ca natiune romana; sê-si aiba representantii săi la dieta tiei in proportiune cu numerulu său; sê-si aiba deregatorii săi in tote ramurile administrative, judecatoresei si militarie in aceea-si proportiune; sê se servescă de limb'a sa in tote treblele ce s'atingu de dins'a, atâtua in legelatiune cătu si in administratiune, (Punct. I alu otaririlor Adunarei natiunale de la Blasius d'in 1848.)

„Natiunea romana cere stergerea privilegielor (Punct. XIV alu aceleia-si Adunări.)

„Natiunea romana cere, ca conlocutoriele natiuni nice de cum sê nu ia la desbatere caus'a uniunii cu Ungaria' pana candu natiunea romana nu va fi representata in dieta ca natiune si in proportiune cu numerulu său; er' d'in contra daca dieta Transilvaniei ar' vol totu-si a se lasă la pertractarea aceleia-si uniuni, de noi fără de noi, atunci natiunea romana protesteza cu solenitate.“ (Punct. XVI alu aceleia-si Adunări.)

Conferint'a si-areta consentientulu său la acesta programa prim aplause entuziastice, era oratoriul mai constata că abatere de la program'a citata s'ar fi facutu de la ultim'a adunare in coce mai cu samsa de doue ori si adeca: priu intrarea cătoru-va Romanii in dieta feudală de la Clusiu in 1865 si priu intrarea unor deputati romani in dieta de la Pest'a d'in 1866—8.

„Lucrul despre care avemu a ne consultă aicia asiedara nu este statorirea unui programu, ci a unui modu de procedere solidaria pentru executarea programului nostru natiunale cunoscute de tota lumea.“

Dupa o reprivire la lucrările dietei pestane, treute care ne despoia de tote recerintele individualitătii natiunale, oratoriul propune, „ca fatia cu alegerile venitorie la dieta d'in Pest'a, conferint'a si se dechiare pentru o passivitate absoluta.“

Abiè pronunciâ dlu Vis. Romanu cuvintele d'in urma a le proponerei sale, si viuele aplause, cari resunara d'in tote părțile, dovedira pre deplinu, că dsa a vorbitu d'in anim'a membrilor conferintie, ba potiu dice d'in anim'a toturor Romanilor, că-ci — precum se dovedi si in acesta conferintia — prefautorii principiului activitatii (*) in dieta d'in Pest'a i potem numeră pre degete. In punctulu acesta asie dara resultatulu conferintie era prevediutu cu tota securitatea, indata dupa inchiderea discursului dlu V. Romanu.

Mai incetandu aplausele prolongite, ce urmarira discursulu dlu Vis. Romanu, ia cuventul

Dlu Ios. Hossu (sgomotu) si spunendu, că d'insulu a venit la acesta conferintia d'in indemnul propriu, er' nu, dupa cum potu voru crede unii, trimis de regim*) (O voce: vorba să fie! Intrerumperi.) dechiara, că de si fatia cu aplausele, cu cari fu intempiata propunerea dlu Vis. Romanu, nu are nici-o sperare de a potre reesf cu propunerea sa, totusi nu potu sê nu arete conferintie intim'a sa convictione. — D'insulu crede, că Romanii neci in trecutu n'au castigatu neci in venitoriu nu voru castigă nimic'a prin passivitate, — că Romanii au de a maliemii ungurilor că au scapatu de de absolutismu (Voci: Solferino! Königgrätz! nu Unguri!) ; a-lunge că Romanii să nu-lu condamne pentru convictionile sale ci să lasă să-lu con lemne istoria, posteritatea, de cum-va va fi rateciu si acésta condamnare va fi cu multu mai grea, apoi inchiaia cu propunerea ea: „conferint'a să se dechiare pentru activitate fatia cu alegerile pentru dieta d'in Pest'a“ (Voci: nu ne trebuie!) Apoi se radica

Dlu Ioanu Muresianu, si intr'unu discursu lungu, primitu cu vine aplause, areta motivele d'in cari Romanii trebue să se dechiare peintru passivitate absoluta, amintindu intre altele, că Romanii cari la 1848 a luat armele pentru salvarea Tronului ce se ciatină, au capetatu remuneratiune ce au meritat'o acei-a cari s'au scolatu cu arm'a in mana contr'a Tronului. (Voci: Asiè este; sensatiune.)

Si acum atentiu mi-eră mai incordata; presiedintele anuncia că dlu Puscariu are cuventul. Mi-eră atentiu mi-eră incordata, că-ci asteptăm cu nerabdare să vediu cu ochii ca ce felu de sentientea pasișteza intielegint'a romana unui barbatu care-si inverte capeneagulu dupa cum susa ventulu, care la 1848 a portat steagulu cu devis'a natiunei romane, era la 1869 si-a uitatu cu totulu de juramentul pusupre campulu libertatei, — care... dara destulua va fi a dice: unui barbatu precum lui cunoscati dv. pre dlu Puscariu d'in faptele dsale de pan'acum. Ei bine, eu nu potu caracterisă mai potrivitul impresiunea ce a facutu discursulu silitu alu dlu Puscariu de cătu reproducandu aci cuvintele ce-i adresă unu amicu alu dsale in audiulu conferintie: „frațe Puscariu, asiè de rêu n'ai vorbitu de candu esci! gata o data nu ne tortură atât'a!“ — Intr'adeveru era o tortura pentru omu a ascultă, cum unu fiu odata credintiosu alu natiunei romane, se trudesc acum a areta convingeri, cari nu se unescu cu anim'a romanesca, cum nu se unescu foecul cu ap'a. Dora este si de prisosu a mai spune, cumcă dlu Puscariu pledâ pentru a citi-vitate, era conferint'a lu-ascultă cu cea mai mare neplacere. Dara potu erau de lipsa si astu-feliu de infatisiāri, pentru ca sê se adeveresca si cu acesta ocaziune, că „contraria juxta se posita magis elucescunt.“ Dupa dlu Puscariu se radica dlu Dr. Ratiu. Ddicile, ce deosebire! Dlu Ratiu incepe a spune, că d'insulu numai acolo va fi activu unde va fi de lipsa a se salvă onorea natiunale si unde activitatea va aduce folose natiunei, — conferint'a i primește cuvintele cu placere, cu aplause entuziastice, dlu Ratiu continua si-si inchiaia discursulu, aretandu că activitatea in dieta d'in Pest'a este morte pentru Romanii. (Aci fia-mi permis u-mi esprime sperarea, că de ora ce conferint'a a avutu stenografa

*) Dupa informatiunile positive ce avem, potemu afirma si dovedi, cumcă dnu Hossu, si Puscariu, cu tote protestele loru de a fi mersu la conf. ca Romani, totu-si au fostu trimisi d'in partea guvernului. Asemene si dlu Porutiu, care era ocupat la Blasius cu predarea bunurilor metropolitane, inca a primitu mandatul expresu pre cale telegrafica de la Voda-Peci, ca să merge la conferint'a d'in Miercurea.

R. Red.

Pretiul de Pretiul de Prezumere: Pre trei luni : 3 fl. v. z. Pre siese luni : 6 fl. " Pre anu intregu : 12 fl. " Pentru Rondu: pre anu intregu 40 Leini = 16 fl. v. z. " 6 luni = 8 " " " 3 — 10 " = 4 " " Pentru Insertiuni: 10 cr. de linia, si 30 cr. tapa timbra pentru fiecare publicatiune separat. In Locul deschis 20 cr. de linia Un exemplu costă 10 cr.

pre dlu clericu Barcianu, discursurile mai momentoase se voru potu da cătu mai curendu publicităti; aceasta sperare me indreptătiescă a me restringe la o scurta resumare a de cursului conferintie.

Dupa dnii Dr. Ratiu vorbesc dlu Samuelu Porutiu pentru activitate; era dnii: Axentie Severu, Ar. Densusianu si I. M. Moldovanu (prof. in Blasius) pentru passivitate. Speru că se voru publică si interesantele discursuri ale dnilor amentitii intru tota estensiunea loru, si de acea amintescu aci numai că discursurile dñilor numiti au fostu primite cu aplause prelungite d'in partea conferintie, că-ci ele respirau sentimenti romanesci si manifestau convinctiunile de cari suntu petrunse animale toturor Romanilor adeverati. Cu deosebire placu discursulu dlu prof. Moldovanu, carele intre altele aminti, că p. a. s. i. v. i. t. a. e. a. Romanilor fatia alegerile pentru dieta d'in Pest'a, n'are să inseme mordea tiganului, carele se lungi in drumu si eschiamă proverbialul: „nu vorbă cu mortii;“ d'in contra Romanii au se desvolte cea mai energioasa activitate inse nu pre terenul falsu, ci pre basa programului natiunei romane cunoscute de tota lumea. Prob'a cea mai necontestabilă contră pretiusei activităti — dñe dlu Moldovanu — este insa-si recunoscerea aoperatorilor acestui principiu: „că deputati de natiunalitate romana in dieta d'in Pest'a, n'au potutu face nimic'a in interesulu natiunei romane. Pre acesta cale a activitatii, natiunea romana era-si a devenit robotaria natiunei unguresci. Natiunea romana singuru prin sine poate să-si spere drepturile si să-si elupte interesele sale, si acésta cu atâtua mai virtuosu, că-ci spiretul tempului nu mai potu permite ca imperativă nedreptatei să mai custe indelungat;“ de acea oratoriul este pentru passivitate absoluta! (Aplice entuziasme.)

Intr'aceste-a presiedintele dă spre cetire o telegramă sosita d'in Timisior'a de la comitetul natiunii romane, care saluta conferint'a. Conferint'a primește salutarea fratilor de la Timisior'a cu aplause, era presed. propune a li se respică numai decât multiemita' fratiesca, ce'a ce se primește cu placere.

Dup'aceste-a luă cuventul dlu Dr. Tincu si vorbă pentru passivitate, că-ci — dñe dlu Tincu, cu o sinceritate care-i sierbesce spre onore — „eu am fostu deputat la dieta d'in Pest'a, inse activitatea d'in acea dieta n'omaiorescu neci unui Romanu.“ Confessiunea sincera a dñui Tincu storse d'in partea conferintie cele mai viue aplause, era unu parinte sănătu ne mai potendu-si stapani bucuria animei sale eschiană cu entusiasm: „Cuventul scripturei s'a impletit!“ Mai vorbă pentru passivitate d. parocu Petru Vlașea, si apoi se dede cuventul d'in urma dñui propriețorii Vis. Romanu.

D. Vis. Romanu amintescu, ca adausu la cele dñe, de resolutiunile conferintie natiunali d'in Timisior'a, cu cari Romanii d'in Transilvani'a trebue să fie solidari, apoi memoră suatulu ce se dă Romanilor d'in partea foielor austro-maghiare, cindu uno pasu d'intra foia nemtiesca, care dice „că conferint'a d'in Timisior'a s'a venturat ca o besica de sapu si că Romanii d'in Transilvani'a, neavandu in catrău, se dau dupa pér. Dlu Romanu intreba, că voim noii să urmămu suatul foielor austro-maghiare, să urmămu in tocmai cum ne spunu ele? si apoi intorcandu-se către dlu Hossu dice, că despre dsa se credeă mai putienu, că ar' fi urmatu d'in interes personali asiè precum a urmatu, de acea lu-roga să nu ne abata de la aceasta credintia; că-ci daca stă acea ce s'a disu cum că adeca dlu Hossu ar' fi dechiarat in dieta d'in Pest'a: „că i s'ar' fi stinsu si cea d'in urma radia de speranța, si că tote ustenelele de 20 de ani s'au dusu in ventu“, apoi d'insulu (oratoriul) ar' dorii să scia, că in restempu atâtua de scurtă ce i-a potutu inspiră dñui Hossu nouă speranță?

Dlu Hossu inea si-intrebuintă dreptulu de a luă cuventul d'in urma ca propunetori si a-si recomandă de nou propunerea pentru activitate, inse la intrebarea dñui Romanu tacu cu inteleptiune.

Presiedintele reasuma propunerile si le pune la votu. Propunerea dñui Vis. Romanu: „passivitate

absolută se primește de intrega conferință afară de dnii: Ios. Hossu, Nicolau Cristea (redact. Telegr.) Sam. Porutiu, și Cav. de Puscariu. (Pentru rectificarea smintei comise de unii raportori trebuie să oserbi acți, că la întrebarea dlui Sim. Balintu: „căti suntu pentru activitate, ca să-i scim cu nrulu?“ notariulu a constatat 3 adeca: DD. Hossu, Cristea, și Porutiu; dlu Cav. de Puscariu nu era atunci în sală conf. ci veni mai tardu și spuse, precum de altmintera se scieă din discursulu dsale, că este pentru activitate; era alu 5-lea dlu Bardosi, se scolă, și în cătu nu scieai că ce vre; după siedința înse dsa rogă pre unulu d'ntre dd. notari să-lu însemne între cei cu „igen“, adeca pentru activitate. Deci dv. numerati-lu unde voiti.)

Siedintă se suspende pre $\frac{1}{2}$ de ora.
(Va urmă.)

Revista diurnalistica.

In una corespondinția d'in Transilvania a diuinilui „Ellenör“ ceteam:

„Se pare, că noi trarsilvanenii și de guvernul prezintă suntemu considerati de instrumente pentru suprimerea nisuntielor de independentia. Si déca are cine-va causa a fi nemultumit in imperiul st. Stefanu, apoi noi e, că-ce pre, langa totu constituționalismulu, noi inca traimu in epoc'a lui Schmerling. Să simu dura odata barbati, să aretăm, că scim înaintă pre calea calcata de Betlenesci si Racltiesci: pre calea luptei pentru libertate si independentia.“

Daca ungurii, domnii situatiunii in Transilvania, lamentă estu-modu si-su malcontenti, Romanii să, potu fi ei multiumiti? Judece lumea nepartiala. —

„Indesertu se mania „Federatiunea“ asié de tare (dice „Hazánk“ de la 12 l. c.). Cele scrise de noi in ainte cu cate-va dile le confirmă „Srbja“ d'in Belgradu.

„Amintită foia serbescă dice, că Moldova nu mai vră unirea, ci se nisuesce a se desbina de tiéra Romanésca si vră să aiba domnitoriu propriu.

„Acéstă amu sciutu-o de multu. Moldovenii nu s'au insuflatii neci candu pentru „Romania“ si ideile bucureșene, si acéstă au doveditudo in templu mai recinte prin aceea, că in bucuria loru pentru caderea lui Brateanu au iluminat cetatea Iasi. Simtiemtele d'in Bucuresci nu se voru potè octroia mai multu asupr'a Moldovenilor. Ei dorescu inflorirea Moldovei si a Iasiloru, si voru incapă intre maginile Moldovei. Credem, că poterile europene voru luă in consideratiune impregurarea acéstă, si dandu-li-se ocasiune voru inlesni implenirea pretensiunilor ce se manifestă in Moldovă, că-ci Europa nu pote să cooncédă suprimerea vre unei națiunialităti, si Moldova are chiară atâtă-a dreptu la nedependintă, ca si tiéra Rumanésca.“

Daca n'am cunoșce pe cele doue sori origeme - Moldova si Muntenia - unite de buna voia si pentru tempuri eterne, daca n'am cunoșce pe fratii nostri d'o mama d'in Romania libera, un'a si nedespărțita, atunci scirea d'in „Srbja“, reprousa de „Hazánk“ cu atâtă-a bucuria diavolăsca si sustinuta cu atâtă-a malitia si nerușinare, ne-ar mahni pro momento; dar fiindu-că le cunoșcemu in destulu, ne restringemu a compatim pe acei misiee nenorociti, cari - in nebuni'a loru - inca totu se mai legana in negrele loru sperantie de a potè sugrumă sufletulu Romaniei: Unirea si consciinția esistintiei sale națiuniale; nu adi, dloru de la „Haz.“, nu in seculul civilizatiunii si alu consciinției națiunale se poate sugrumă sufletulu Romaniei! Pismasii ei voru crepă in mania loru, si Romania totu va fi „Romania“ una si nedespărțita, inaintandu pre calea prospătă - in butulu toturor inimicilor si unelturilor loru meschine.

Pasulu d'in urma alu inventiveloru naiv ale raportorius strainetătii d'in „Hazánk“ ne pune in mirare, mai multu, ne face a crede, că dlui per consequentiam adi-mane va face apelul solicitudinei poterilor europene in favorea independentiei Transilvaniei martire si a națiunii romane ciscarpatine, care ambe gemu amaru su jugulu suprematiei magiare. Transilvanenii voru incapă intre marginile patriei loru.

E, dloru de la „Hazánk“, daca vi jace la anema atâtă de multu independentă tierelor si esintintă națiunialitătoru, apoi nu rateciti in departare prin Moldova (ea si națiunialitatea ei nu-su atâtă de pericolitate in Romania libera precum afirmati voi in reutatea văstra nemarginita, că-ee dins'a inca e romana - de acelu-a-si sange nobilu, de aceea-si origine si istoria mare si glorioasa cu Muntenia), uitati ve numai impregiuru aci acasa si in apropiare, si veți vedea o tiéra maltrata, națiuni maltrata: aci trebuie a se chiamă atențunea si votulu Europei, că-ce Europa, dupa cum dictei, nu pote concede a se su-

prime si junghia independintă a tierelor si esintintă națiunilor! —

(nu-nu.)

Abusuri detestabile

la oficiele postale austro-magiare.

Am reclamatu prin epistola deschisa adresata dlui ministru mare-postelnicu Gorove, pentru ne-regularitatea oficilor postale supuse administratiunii sale, am notificatul alta data si abusurile ce se facu prin frangerea secretelor epistolari, prin prepedirea scrisorilor nerecumendate, etc. dar' au reclamatu si diuariile magiare „Hon“ si „Magy. Ujság“, ince tote aceste sunt indesertu, potemu tocă la urechi'a surdului, dar' o vomu bate-o neincetata pana candu vomu mediuloci incetarea scandalului. Asta data publicămu scrisorea urmatoră

Craiovă, 1 Martiu, 1869. st. n.

„Dile Red! Adunandu abonati pentru Arcivulu Dlui Ciapariu, unii Dni de aici m'au rogatu ca să-i abonezu si la „Federatiunea“. Am primitu acéstă bucuriosu intru interesulu pressei si alu amicetiei dloru. — Abonamintele le-am facutu prin post'a romanesca de aici, carea le-au tramis la post'a austro-magiara d'in Bucuresci, carea au primitu abonamente numai pentru $\frac{1}{4}$ de anu, ceilalti bani i-au tramis innapoi d'impreuna cu quietantile germano-magiare. Pentru unu patratru de anu au luat côte 4 fl. 96 cr. in argintu (ad. moneta sunat) precum dovedescu quietantile ce le avemu a mana, si d'in cari ve tramit u' ca proba. — Pan'aci tote bune. Dar' diuariulu dv. n'a venit inca pana in diu'a de asta-di neci unu-a d'in abonati. De nu cum-va s'au indreptatul catra Craiovia, său intr'alta parte, precum s'a mai intemplat... Decei pre de o parte reclamu prin acéstă in numele abonatorilor, pre de alt'a ve tramit de a dreptulu (era mai bine de faceti asié d'in capul locului. Red.) restul abonamintelor pana la $\frac{1}{2}$ de anu său pana la unu anu intregu, care cum s'au fostu abonatu. Ince numai pretiulu internu cu portulu pana la granitia (Orsiovă-Vechia) pentru că de acolo pana aci se platesce de osebi la post'a priv. nemtieșca, pana candu se va radică flagelulu... etc.

Acesta-a n'au trebuita de neci unu comentariu, avemu ince să adaugem, că in dilele aceste primăru o epistola de la Zarandu sparta, alt.a de la Sabesiu asemenea sparta si provediuta cu sigilul postale; era o epistola tramisa la Oradea-mare perci cu totulu, - de unde este evidentu, că ori-ce epistola n'recumenda ce o dâmu la post'a constitutiunale, avemu s'o consideră mu de bagata in fundulu pamentului. Ore numai d'in intemplare orba să urmeze tote aceste-a? créda dl. Gorove.

Inventiatorii scóleloru poporale renumerati.

Asta-di primii „foia invent. pop.“ Nr. 5 si citindu atâtă cercularea ministrului de cultu, cătu si numele acelor inventatori ce se remuneră, m'a pusu in uimire, atâtă facia cu cei ce au recomandat, cătu si cu cei ce au asignat.

Nu me potu destulu miră si nu mi potu explică modulu, procedur'a si cinosur'a, dupa care s'au luat acelle recomandări, de către unii recomandatori, cari - potu dice - in cele mai multe părți scólele nu sunt cunoscuțe, că-ci nu se vizitează de nece o auctoritate, nu se interesă de prosperarea loru; d'in care temeu sum aplicatu a crede că nece nu sciu Dloru, că sunt scóle, unde, cine si ce invézia? si totu-si astfelii de omeni să fie in stare a da informatiuni si recomandări! său că Dloru sunt cu spiritusiu? sciu si ceea ce nu vedu si nu audu, era cele vediute si audite, nu se vedu nece audu!

Eu am cititul numele ajutoratiloru, si d'in căti invent. cunoscu, am aflatu si de acei-a, cari căte de 2-3 ani n'au intrat in scóle să propuna, am aflatu de acei-a, cari ei singuri recunoscu cum-că ei nu-su inventatori - si totu-si capeta remuneratiuni de la ministrulu pentru meritele cele mari castigate pre campulu celu vastu alu instructiunii! am vediutu mai de parte si de acei ajutorati, cari nu-su in stare a-si serie ei insi-si numele loru de cum se scie scolarii loru, si-su renumerati!

Ce să fie astă? Cugetu că nu atâtă pentru ajutoriu in semnu de remuneratiune, ci pentru a mară si sporă partid'a adoratorilor sistemului present. Dar' tempulu va aretă, că tōte voru fi deserte!

In diuariulu nostru „Fed.“ s'au aseratu mai in toti nrri egalitatea si fratieta magiara atâtă facia cu Romania ca poporu si națiune, cătu si facia cu alte popore si națiuni nemagiare ince locuitorie de sute de ani in „Ungaria, Trans.“ etc. In „Fed.“ precum si in alte diuare europene de principiu federativu s'au argumentat cu tota barbat'a, s'au desfasiurat tote apucaturele neomenosului Machiavellismu, d'in care incintă si insu-si adoratorii cei mai poternici ai dualismului se paru a se miscă de pre puntea dualistica, pre terenu federativu, - si mie mi se pare că acéstă e causă de vedea ajutorati si remunerati - sub nume de inventatori - si de acei-a ce nu-su inventatori, de acei-a cari n'au inventiștu nece candu nemic'a, n'au studiatu nemic'a, nu sciu nemic'a, si ore cinsti-

tulu ministeriu in urm'a atâtă nemica, afla lucru demnu să-i remunereze, fara nece unu scopu?

S'a dîsu că scolele trebuie scoscă d'in langediela si desceptate d'in amortial'a loru, s'au vorbitu despuse organisare, intogmiri si sistemuri, s'au facutu despuseiune ca inventatori se capete una „foia“ invent. gratis - dar' ce au folositu tōte aceste scóleloru romanesca? Nemic'a - foia scrisa in traducere, e plina de litere frumose, chartia buna, inse ce folesesc? se poate vedea că inventatorii urindu-se de ea, o parte insemnata nece nu vrea a o scote de pre postă, er' acești-a cu de a sil'a tramit u' numeri cu redicata. Cine-i folesesc? Cei ce vindu piperiu. - Ce economia? Ce inaintă frumose! Asie dieu, că Dnii nu vrea să facă si fapte, ci le place a tandal numai la cuvinte frumose si linguisitorie - (In privintă invent. Vi am fostu scrisu unu articlu si nu sciu de ce nu s'au publicat.) si pentru aceea scólele remanu numai cu numele scóle.

In fine am a oservă cum că d'intre invent. cei agiutorati romani, sunt mai putieni, si si cari capeta bietii - nu-su de clas'a prima, apoi numai 6. gradat. - pre candu romano-eat., reformati si elvetiani sunt cu redicata! ma si israeliti sunt 8 la numeru de clas'a prima. Frumosa egalitate si infratiere la imparătire!

Lapusiu, ung. 3/8 1869.

Ospetie constitutiunale

(in comitatulu Solnocalui interioru.)

Ore ce a indemnăt pre inteligiștii romani d'in Transilvania a se adună in mitinguri - in conferintie la consultări private si publice? Dupa debil'a mea precepere pre langa alte mai multe inca si ospetie cele constitutiunale a le fratilor magiari, efapte per fas et nefas, usu abusu, numai ca să-si vedia realizate planurile loru cele tientorii spre a prostitua națiunea noastră, inteligiștii romani, prea ingrijita de venitoriul ei si alu națiunii sale, infiorata de cele doua partide magiare, un'a mai infiorata de cătu alt'a, mai seducătorii si mai nedisciplinata materialicesc si moraliscesc, ambe amagindu poporul cu promisiuni ce nu le potu implementa, ba nece să in poterea loru a le potu implementa, si carorul poporul de rondu, patitul, nu le mai crede, - vediendu ea ospetie loru cele marsiave a aflatu cu cale si consultu a nu se duce la morte ca o vita la junghiare, a se retrage la cas'a ei, a acceptă tempulu care tōte le vindeca, pana atunci pana candu pron'a divina i va deschide pamentul promisiunii ce lu are in destinul său, care a bona séma mai temporiu ori mai taridu, nu se vina.

Onoratulu publicu rom. credu că va doră să cetește cele se s'au intemplat in giurulu acestu-a si ce se intemplă si acum'a de candu s'au inceputu alegerile pentru diet'a venitória. Deakistii si Tiszaistii in ruptul capului tienu pre unde numai se pote ospetie constitutiunale imbetandu poporul de rondu pentru a se alatură la partidele loru. Astu-feliu de ospetie s'au tinutu in dilele trecute in comitatulu Solnocalui interioru la scaldele Gherlei d'in partea fostului deputatu deakistu Beteg Chelemenu pentru fericit'a lui de nou reesire de deputatu, la acestu ospetiu judii cercuali magiari au tramesu toti judii satenesci cu acelici ce au votu.

Tiszaistii inca nu s'au lasatu inderetu in orașul Desiu unde stangei (Vinarsulu? Red.) spiritulu e in preponderantia; tienu ospetie pre unde numai potu si influintă prin organele loru de deosebita coloare imbetandu poporul pana la omoru. De exemplu să servăsca aci adus'a intemplare in comun'a Pinticu cercului Desiului, dupa cum arăta relatiunea alaturata. Aceste-a su tōte pregatiri pentru alegerile venitória, si inca ce nu va să se intemplă?! Dar' apoi in momentulu alegerii, candu doue partide contrarie voru da frantu la olalta? Romanii ce să facă? (Se remana frumosiu a casa. Red.)

Multu Onorate Domnule Protopope!

In 27 februarie 1869. Bodo Karoly posesorele d'in Pinticu (Solnocalui interioru) si totu deodata ca notariu com. au datu de scire, ca toti nobili d'in com. Pinticu d'in case in case să vina pana la cas'a Domuiei sale, fiindu com. de 129 nobili cari au dreptu de datu votu la alegeri, că-ci are să le comunitice ce va despre alegerile deputatilor si să-i introduca pe toti să tienă in partea drăptă' si să sprinăsca pe D. Beteg Chelemenu ca să mărgă de ablegatu la diet'a tierei, insielandu-pretoticu beutur'a; audiendu poporul de beatura, s'au strinsu in numoru forte frumosu; si not. le-au spusu cătă le-au spusu apoi au inceputu ale davinarsu de prună si fiindu vinarsulu forte tare s'au inbetat u' omeni forte multi, in cătu pică unul preste altulu ca sacii, si strigă la vivate; deci audiendu Prentul si Inventatoriul despre strinsur'a de la notariulu mai sus disu, svatindu-ne la olalta ne amu dusu intre dinsu si vedem că ce s'au svatuitu, si indata cum amu intrat in laintru, amu intrebaturi că in ce forma e strinsur'a si pentru ce a luat protocolu cu omenii? că-ci strinsur'a s'au potutu face fără de a se luă protocolu; apoi fiecare omu fostu scrisu in protocolu si era trasa cruce langa numele lui

că-ci pentru aceea ne amu sfaditu mai reu, că cumu venia omulu in ocolul d'insului de un'a lu punea in protocolu si i tragea cruce langa nume fără a lu intrebă că in ce forma a venit si pentru ce te scriu eu aice, si apoi de locu i dă vi-narsu să băe pana candu se inbetă; si inca mai incolo au strigatu d. notariu ca să nu vorbim nece unulu, că noi nu ave-mu dreptu a vorbi intre poporu, că un'a preotulu nu e nobil si Invetiatoriulu are dreptu la Seplacu, dara in Pinticu nu, noi inse i amu respunsu că eu nu numai in Seplacu dara si in Pinticu amu totu atâtu-a dreptu de alegere ca si domni'a ta, că esci asesoru aici; apoi preotii inca au dreptu de alegere ori si unde si ca nobili si ca preoti.

Si maniadu-se tare pe noi le-au datu beutura tare multa in cătu sôrte multi s'au imbetatu, la care apoi noi amu scosu poporulu afara d'in curtea lui, că-ci altmintrele mai multi omeni ar' si moritu de beutura, si esindu cu totii afara si omulu acestu-a care au moritu bătu, a esită pe picioarele lui d'i curte pana in ternatiu si acolă-a au picat giosu si mai multu nu s'au tredîtu, pana in deséra l'au luat servitorii lui Bodo si l'au dusu pana la o casa, apoi gazdele casei nu l'au primitu si astu-fel omenii acei-a l'au dusu pana la cas'a lui si colo'l'au pusu pre faci'a casei mai mortu adeca suflă numai can-du si candu, pana candu au fostu samabata spre Domineca au si moritu, si nevrendu Preotulu a lu ingropă, pana candu va esomisi'a la d'insulu; inse Judele procesualu au dîsu că nu e de lipa să vina comisi'a la d'insulu, fără să mărga la omulu acelu-a care e pusu Inspectoru preste morti d'in vremile nemtilor, si să-lu visitez pe mortulu acelu-a, si dupa ce l'au visitatu a venit la Judele procesualu si i a spusu că omulu acelu-a nu e mortu de beutura, fără d'in bataia, apoi audiendu mai multi omeni despre vorb'a acést'a, au dîsu, că dăea omulu e mortu de bataia: adeveresce tu că cipe l'au batutu si asiè dara pana candu vine comisi'a pana, atuncia nu se va ingropă, si d'in acesto a ronduitu ca să vina comisia, inse comisia n'au venit fără a venit unu Doctoru d'in Deseu in 3 martiu. a. c. numai singur si a scriu tóta fra'o a omului pre d'in afara si tote semnale căte le-a avutu si mai in urma au dîsu ca să se ingrăpe, de care noi scim anume si potemu marturisi cu totu satulu, că acestu omu numai de beutura a moritu, fiindu omu sanatosu si neavendu cu nime nemica cătu a traitu elu: éea ce facu nobili nostri neinventati, că pentru beutura-si punu capulu.

Pinticu, 5 martie 1869.

umiliti asternatori:

Gregore Horgosiu
Invetiatoriu.

Simeone Russu
cooperatorulu Pinticului.

Comitatulu Crasnei, 9 mart. 1869.

Scirea impartasita despre abdicarea comitelui supr. s'a sustinutu multu tempu, ma să vedea si a firmata prin aceea și unii omeni ce stau aproape, vorbeau că abdicarea ar' fi si primita la locurile mai innalte, si cum-că prefectului nostru i-sar' fi oferit Capitanatulu d'in Cetatea-de-pétra. Mi se pare inse că nu s'au alese nemica d'in totu lucrulu, ci e numai o apucatura ca să se sparia asiè numit'a partita liberală; să nu cugetati inse ca de o posibile denumirea a unui comite romanu — că-ci unu atare lucru nece in minte nu li vine domnilor de pre aici — ci de a unui d'in altu comitat, pre care apoi va trebui să-lu caciulésca mai multu ca pre estu nascutu in midiu-loculu loru. Apucatur'a mi se pare că au avutu esefulu dorit, pentru că Redactoru, aceea partita — care mai asta véra, candu avurámu noi romanii necasu cu comitele, pentru că nu a voită să candideze de v.-comite pre unu romanu bravu, atacandu-ne in „Hazánk“, se numiă „Partit'a liberala opusetiunala d'in comit. Crasnei ce — dupa ce a votuitu că in mai multe adunări ce s'au tenu tu sub titlulu partitului opusetiunala, cu candidatulu ei P. Szathmári Károly fatia cu candidatulu pre care lu voiaj majoritatea clubului, — n'o să o scota la cale, a apostatatu si spre bucuria partitului deakianu era s'au lipit de person'a candidatului acestui partit, in locu de a se supune majorității partitului ce voise a candidat pre Kabós Imre; apoi să mai dica lumea că nu se joca politic' a inalta si prin sfere mai mice? si inca cu resultat frumosu, pentru că dieu, nu e gluma, a vedea pre florea intielegintie unui comitat a abnegă principiulu pentru persona!! Va invinge déra la alegere partitulu guvernului si d. comite supr. nu neva paral, convingendu-se de nou despre fidelitatea si loialitatea omeniloru săi.

Urmările, că nu in tóte comisiunile conscriitorie au fostu si membri romani se vedu pré bine acum, dupace acele comisiuni si-au finit functiunca; numai in cerculu Simleului au concrisu 3200 alegatori, mai este ore vre-unu cercu in tóta Ungari'a care să aiba atâti-a alegatori? alegatorii romani de sine se intielege că si acum, ca in anii trecuti sunt cu căteva sute mai puticei, cu tóte că nu ne potemu plange că poporul nostru nu ar' fi mersu la conscriere, — cau'sa e cu totulu aiurea, care Dvostre bine o poteti sci fără a mai scrie ceva despre acést'a.

Alégerea in cerculu Simleului va fi 16 l. c. si voru sta 3 partide fatia in fatia, un'a romana cu candidatulu ei natiunalu, era doue magiare, d'intre cari ce'a guvernamentale se vede a fi in majoritate fatia cu a lui Kabós, inse nu e mirare pentru că candidatulu guvernului fiindu boieriu mare, pota plati bine tóte drumurile bietilor alegatori, apoi nu i lasa flamendi nece setosi, ca si cum facu cei-lalti serantoci de candidati pre cari — dupa cum ademanesc partitulu guvernului pre omenii fara precepere — trebuie să i tienă poporulu se-racu la dieta, că imperati'a nu platesce nemica, ci fia-care

deputatu care e boieriu, traesce d'in alu său, era pre celu se-rantocu trebuie să-lu platésca cine-lu tramite.

In 22 l. tr. promulgandu-se legea creata contr'a natiunalitătilor, s'a decisu ca protocolulu siedintielor congregatiunei generale să se duca si in limb'a romana; totu cu aceea ocasiune romanii au propusu ca comitetulu acestui comitat in una representatiune, să se dechiară pre langa proiectulu minorității; propunerea s'a datu unei comisiuni ca la adunarea viitora să-si dăe parerea, adeca dupa ce va studia cunosecutulu proiectu a deputatilor romani si serbi.

Deva-Comitatulu, Hunedorei.

In corespondinti'a unui romanu d'in acestu Comitatul — „Federatiunea“ nr. 16 — se facu de nou inputari inteli-gintiei romane de pre aici. Corespondintele, despre care suntem convinsi, că vorbesce d'in patima, — nu ar' avé de al-tumintre alta dorere decâtua aceea, că romanii d'in acestu comitat nu au unu conducatoriu anumitul care să iie initiativa in cause natiunale, pentru aceea pe unii i numesce se-miromani, pe altii indiferinti, si in urma si esprima preste totu nemultiamirea cu politica intielegintiei romane d'in Dev'a, amenintiandu ca si candu ar' voi se formeze o secta cu politica mai buna. Curiosa maniera, a provocă pe cine-va in estu modu ca să iie initiativa in cause publice natiunale, dar' si mai curiosu e, de ore-ce dupa Domnulu corespondinte s'ar' pară, că intieleginti'a romana d'in acestu comitat nu s'au interesa pana acuma de caus'a natiunei sele, si nu a facutu nimicu, pentru că nu a fostu cine-va anumitul care se comandeze.

Nu scim Domnule corespondinte, ce te au potutu aduce la ast-feliu de consecintie! trebuie să presupunem că singuru te ocupi cu ide'a de ate face conducatoriu, ca să ne mărga trebile mai bine, — frumosă idea dar' nu e practica.

Pe noi ne-a condusu totu-de-un'a zelulu nostru curatul natiunalu, si acel'a ne va conduce pana la cea d'in urma pictura de sange. — Atâtu-a numai forte durerosu Domnule corespondinte, că in ast-feliu de impregiurari, candu natiunea romana d'in Austri'a e aruncata in gratia arbitriului, si unu velu de doliu se intinde preste toti romanii — Domnii mai arunci seminti'a discordiei intre frati de acel'a-si sange, vătemi simtieminte nobile curatul natiunale, si provoci partide candu avemu trebuinta ca amorulu patriei si alu natiunii nostre să ne unescă intr'o potere solidara.

Nu trebuie să ne facem ilusiuni candu trebuie să avem o cunoscinta drépta despre starea cea trista in care ne aflam, ci să intrebuintăm practic tóte poterile nóstre, că numai atunci potemu avé o sperantia intemeiata, că trebuie să invinga principiulu universalu alu natiunalității, si că nimicu nu pote dura, ce e contrariu libertății si egalității! Aceasta convingere trebuie să ne intarșea, si se ne conduca in tóte luptele nóstre.

Ce e dreptu, că ti-se revolă simtieminte candu vedi că o natiune are privilegiu, are plenipotinti'a de a ne asupri pre noi romanii, de a ne vatemă, si a ne luă ce avemu mai santu, si mai pretiuu pe lume — drepturile patriei, drepturile natiunei nóstre, pentru care noi romanii amu adusu atâta sacrificie, si ne-amu varsatu atâtu-a sange! — dar' pentru aceea nu trebuie se invinovatim pe cei frati ai nostri cari au dovedit, si dovedesc si in presentu prin fapte că suntu romani buni, si se lupta pentru natiunea loru, — precum ti place Domniciatul a invinovati pe Domnulu vice-comite Georgiu Ciacianu, care dupa cum chiaru Dta concedi, că in a. 1861 era in trenti luptatorii cauzelor natiunale, si zelulu Dsale a contribuit la căte bune s'au mediulocit u atunci "si „că cas'a Dsale a datu locu mai multor consultari intretinute de romanii de aici“, — dci inse in contra convin-gierilor Diale, că tóte acestea le ar' fi facutu ca se ajunga vice-comite; sciindu pré bine că dlu Georgiu Ciacianu nu este avisatu se traësca d'in postulu accol'a. Amu voi se scimu ce te a suparat, ce nu ti-s'a imparatu, de dici că a dispara-tu entusiasmulu, — dora acuma nu e deschisa cas'a dlu Ciacianu consultarilor romanilor, său dora nu s'au consultatu si Domnialui cu noi si chiaru si cu Dta candu amu avutu de a ne consultă? nu credem ca ai poté avé date cu cari se ti rectifici imputarile facute. Séu pote că accepti si acuma celu putienu accele-si resultate a luptelor romanilor care se ivescă la anul 1861 si inca cătu-va tempu? — atunci te insili! că acuma numai avemul pre nime de cătu pre Dumnedieu, si poterea nostra morală care trebuie să o sustinem si virtute si domnitate romana, că numai asiè potemu speră că sòrele dreptății va strabate norii acesti negri si greci, cari zaca pe natiunea nostra.

Mai multi.

Romani'a.

Alu doilea discursu alu Dlu Ionu Brăteanu tienutu la intrunirea electorală in sal'a Slatineanu in 3 fauru a. c.

(Urmare.) *)

O voce. Dar' de 3 augustu n'ai vorbitu, că-ci acest'a este semnul de dragoste alu dloru. (bravo, aplause.)

D. Brateanu. Me ertati, uitasemu pe 3 augustu, pen-tru că s'a versatu atâtu-a sange atunci si este dorerosu să le amintim asemenei dle.

La 3 augustu, de ce d. Gradisteanu, poternicu si intielegintie, amicu intimu alu ministeriului de atunci, nu dacea ministeriului:

„Acstu poporu este suveranu, lasa-lu că este liberu să si esprime dorint'a, nu trage in elu cu pusc'a;“ D. Gradi-

steanu n'a facutu asiè, ci a lasatu de s'au omorit u omenii n Bucuresci.

Eu, dloru, ce disesem, ce facusem atunci? Cu tóte aceste am fostu luat de acasa si dusu intre baionete la politia, apoi s'au facutu că mi dau drumulu, sciti cum face pisic'a cu siorecele: lu lasa si apoi ér' lu prinde, pana lu omora. Totu asiè au facutu si cu mine; (ilaritate) s'a facutu că mi dau drumulu, gandindu să me prinda era sa pe unu siorece (ilaritate), dar' eu, ca Stanu-Patitulu, i cunosceam si n'am vrut să me ducu: m'am tienut de manec'a dloru si i intrebă; nu sum arestatul dy? De ce mi dati drumulu? (ilaritate, sgomotu) Dupa acést'a ne-a bagatu la puscari si ne-a tie-nutu o luna arestati, impreuna cu 300 de arestanti, cari mori-ai de colera, că-ci puscari'a era si langa o privata; vedeti dar' pana unde a mersu infratirea si dragostea dlui Gradiste-anu cu ai dsale. (ilaritate, miscări.) Ei bine, dloru, de ce d. Gradisteanu, de ce nu dicea atunci amicilor d-sale, să nu faca tóte aceste-a? D-lui, pastorulu libertătilor, de ce numai noe si face imputări?

La 11 Februarie ér' infratire, ér' unire intre partite. S'a compusu ministeriulu, si cu tóte aceste-a d'intrai nostri erău numai d. Rosetti, ér' cei-l-alti erău d. Ghica, D Sturza etc.; éca frati'a dumnilor: să puna man'a pe totu si pe noi să ne inlature mereu. Noi acesti-a diceam atunci d-lui D. Ghica, d-v. dati in noi pana ve cade manele de ostenela (ilaritate), noi in locu să profităm de ocasiunea ca se ve lovim la rondulu nostru, ve luam in bratii si ve sarutam.

Acum, vinu d-nii de la Scrciobulu, cu cei de la Tiér'a si Press'a, si ni facu o critica generala. Ni facu acusatiunea că suntem lingusitori! Dar' noi le dicem acum, cum le am dîsu si in Camera; duceti-ve si intrebati de ce eu am dîsu de unul d'in d-v. ce-va de reu cătra domnitor; d'in contra, am dîsu Mariei sale: nu ve uitati in trecutu, fiindu-că ne perdem, judecati de ómeni dupa faptele loru de acum inainte. La formarea ministerului dupa 11 Februarie eu am staruitu să intre d. D. Ghicu, d. Lascaru Catargiu a facutu opusitiune.

Am fostu doui ani la potere si intrebă: căti d'in acei domni au fostu prigoniti de noi, căti au perduto procesele? Dar' d-lori, obicinuiti să le castige totu déun'a, li pare reu déca nu le castiga candu n'au dreptate. Să-mi arete cătă-jurnale au fostu date in judecata? Unde si cu ce i am nedreptătiti pe d-lori? D'in contra am facutu totu posibilulu ca să-i ecastigam pentru Tronu. Am lasatu pentru d-lori chiar' pre amicii libertății la o parte, pentru că acestor-a ori ce le vei face, ei totu remanu liberali, si m'am silitu să capetuesc pre cei-l-alti pentru Tronu. Am mersu pana acolo, incătu la an-tă'a ocasiune, li-am datu locu, i am chiamat să se apropie de Tronu; si nu numai atătu, i am spriginitu in Camera, li-am datu tota inorederea si totu ce au cerutu am facutu ca Domnitorulu să aiba incredere in ei; Ei bine, d-lori cum au respunsu d-lori la tóte aceste-a, la acesta noua infratire? D'in antă'a di au inceputu să ne lovesca. Déca d-lori sunt Romani si liberali, de ce ne lovescu? De ce d. Gradisteanu nu se duce la d-lori să li faca propagant'a plina de dragoste pe care o facea asta-di aci? că-ci noi, in tóta viéti'a nostra politica nu i am respinsu, ci i am imbratisatu. (aplause.)

Voci. Asié. asié (sgomotu.)

D. Brateanu. La intrebarea unui vechiu boiaru, care este aci, onorabilulu d. Gradisteanu a respunsu că eu asiu fi spusu că punerea candidaturei lui Filipu de Flandra ar' fi fostu o tactica si apoi aduse că d. Rosetti era la ministeriu atunci, si prin urmare d. Rosetti a voitut pe Filipu. Nu este asié; d. Rosetti a cautat să-i convingă că Filipu nu vine, si că facu reu alegendulu, dar' nu i a potutu convinge. In asta pozitione spuneti si d-vostre ce pote să faca d. Rosetti in timpu de revoluție? Pote d-lui să ésa si să dica poporului; cutare ve tradéza? Negresit u să nu, pentru că atunci se facea versare de sange. Apoi d. Rosetti, singur intre toti, i a lasatu să lucreze cum voiaj, numai pentru ca să nu se faca versare de sange pana la venirea principelui strainu, si eu chiar' am dîsu amicilor meu politici: să dămu totu pentru ca să nu se intempe nimicu pana la venirea principelui strainu, si pe urma ce o vré Dumnedieu, fia ce o fi, amu suferit u si alta data, amu luptat, si amu biruitu, vomu birui si de acum inainte. D. Gradisteanu a dîsu că Brateanu si amicii d-lui sunt pentru armare, si in doi ani cătu au fostu la potere, de ce n'a armatui tier'a?

Noi, d-lori, amu avutu legea armare numai trei lune; dura d-nialor au avut'o mai multu timpu; au avut'o de la 1864 pana la 11 Februarie 1866, adeca doi ani, candu avea si poterea absoluta.

Să vedem ce au facutu d-lori in cei doi ani de potere absoluta, candu n'au avutu să dăe socotela de faptele d-lor de cătu inaintea lui Dumnedieu? Ce amu gasit u noi in arsenalu? Nimicu. Care era poterea nostra natiunale? Era jucaria era nimicu. Ce era arsenala de la Tergoviste? Se dedese intrepris'a unui domnu, nu sciu cum, si tote trebuiu să fie gata in doi ani. Apoi se dedese, si se aruncase in campu slobodu o parte d'in masin'a de cusutu, parte d'in masin'a de turnat tunuri, o parte d'in acea pentru pusce, unu ciocanu, misce clesti, lucruri cari trebuiu să tréca 5 si 6 ani ca să fie trebuciose, si nu se facuse nici o caramida pentru zidarie. Aceste bucăți de masină erau misce lucruri de cari nu mai avea trebuita nimeni acolo de unde se adusese, si cu tóte aceste-a ele ni se vindeau noi cu preturi forte putieni moderate.

Apoi, d-lori d. Gradisteanu vi spune că noi n'am facutu nimicu, n'am organisat militiele, n'am adusu prafu de pusca, n'am adusu materialu pentru facerea prafului de pusca pentru mai multi ani, nimicu in fine pentru intarirea tieri. Asiu dori

*) Vedi nrulu 26 alu „Fed.“

să facă d. Gradisteau astu-felui în cîtu se convingă și pe strainii despre acăstă. (Bravo! aplause).

Dara déca n'amu facutu nimicu, pentru ce s'au supera-tu și strainii și amicii loru d'in tiéra? (bravo! aplause).

Ei! a dîsu d. Gradisteau, d. Brateganu vă vorbitu de infrățirea poporeloru creștine d'in orientu; vă dîsu . . . — n'a spusu ceea ce amu dîsu eu, ci alt-ce-va, că totă aceste-a fie; — și a adausu apoi: „bagati de săma că puneti în periculu tiéră și perdeti Romani'a ca canele cu bucatur'a, și Napoleonu III a dîsu că Români'se fie prudenti.“ Cu cîte-va minute inse toțu d. Gradisteau dîsesse că Napoleonu III a dîsu, că Romani'a trebuie să fie bulevardul orientului; apoi dloru dîsamu eu că trebuie să ne armâmu și să plecâmu să cucerim tota poporele d'in oriente? dîsamu eu că trebuie să treconu preste Carpati, să cucerim Ungari'a și Austri'a, să luâmu Pest'a și Beciul?

O voce. Nu a intielesu bine.

D. I. Brateanu. N'a intielesu bine? Ei, dloru! dlui este advocatu și numai candu nu vră; nu intielege. — Mi-a imputat c'am cerutu infrățirea poporeloru! dara ore dlui susține că nu trebuie să fie infrățire între popore? dara, déca suntemu creștini, déca avem totu acele-si interese, cum să nu ne infrățim? cum să nu suferim unii pentru alii. — Eu, candu voiudi audi că în Chin'a frigul pe unu omu, totu compatimescu, totu me dore anim'a, dara candu e vorb'a de vecinii mei? si dloru voiescu ca eu, ca națiunea romana să se declare de inimici, a toturor poporeloru d'in orientu? (bravo! aplause.) Nu, dloru, tocmai acăstă a fostu virtutea Romanilor, n'au fostu nici o data inimicii altor popore, n'au voit u nici o data să cucerescă alte tiere. Romani'a a avutu Domni bravi, cari poteau se aiba astu-fel de ganduri, și cu totă aceste-a ea a avutu totu d'a un'a sentimente de infrățire nu numai pentru toti acoi-a cari ne-au voit u binele, dar', — luandu negresitu mesura spre a se aperă — că a avutu totu-si acele-si simtiamente chiar' pentru aceia cari au voit u să dăe in noi, totu asié in fine cum amu avutu in intru pentru amicii dlui Gradisteau.

Candu Napoleonu III a dîsu că trebuie să fimu prudenti, intielesu-a ore ca să ne declarâmu inimici ai toturor poporeloru? Nu, dloru. Dar' fiindu că Gradisteau cu toti amicii dlui, trecuti și presenti, — fiindu-că acum este infrățire obșcescă intre dloru, — fiindu-că dumnia-loru, cu d. Beust și cu toti magnatii, boierii d'in Ungari'a, au spusu, au strigat in tota Europ'a că noi ne armâmu, ca să trecemu in Transilvania, să luâmu Pest'a și Beciul, că voim u să trecemu preste Dunare, să mergem u sciu unde, atunci Napoleonu III a credutu, să ingriju, și cum se potă altu-fel, candu totă aceste-a esiu d'in gur'a unor omeni, cari nu-si potă inchipui elu că potu să vorbesca in contr'a intereselor națiunale romane? dar' ve iutrebui pe dvostre erau dloru, ore amici României, urmandu astu-fel? (bravo! aplause prelungite).

In locu să se marginășea a me lovi personale pe mine, déca nu le placeâmu, trebuiu ore să se duca să scrie prin totă jurnalele Europei că ne armâmu ca să cucerim, ca să rescu-lamu orientulu, și să atraga astu-felui ur'a toturor in contr'a tieri? suntu aceste-a fapte, nu dîcu de omu liberu, ci de Romanu? (viu aplause).

Totu astu-felui si acumu, cîte-va minute după ce vorbisem eu, era ore leale să se suie dlui la tribuna, să schimnosășea cuvintele mele si să dîca că eu v'amu dîsu ca să ne armâmu brâile să trecemu preste Dunare, să deremâmu Turci'a; să trecemu preste Carpati, să dereñâmu imperiului Austriei!! cui pote să tréca prin minte asemenei pretentui? ce am dîsu eu dloru? am dîsu că, fiindu-că biet'a viisiora era paraginița, vecinul pușese de gandu să o cucerescă elu, că ei vedeă că proprietarulu ei era nemernicu dar' acum noi amu lucrât si lucrâmu si că trebuie se urmâmu a lucrâ vi'a, a o ingradî a o imbunetă si a ne intarî ca să potem u o aperâmu, daca strainulu va staru cum-va in istoria u o cucerescă. Dîsu-am alt-ce-va de cătu atât? (Vocu. Nișnicu!)

Apoi cum vine d. Gradisteau, care are amici dlui la guvern si afara d'in guvern; in totă partile cele mari, care s'au constituitu d'in totă capacitatele vechie si noue; (aplause), cum dlui, déca are anima de romanu, vine astă-dă la tribuna si pretinde că eu am dîsu . . . si luati săm'a că dvostre, ati aplaudatu, ati aprobatu cele mai multe d'in cele dise de mine, — prin urmare dlui se suie la tribuna si dice éra-si Europei că poporul romanu d'in București, cu Brateanu in capu, a dîsu că să se armeze, să tréca Dunarea si Carpatii, să dereme si să restorne la imperie? etc. etc.

(Va urmă.)

Varietăți.

* * (Conferinta națională) „Gaz. Tr.“ spune, că Intielegintă Româna d'in Fagaras in 8.1. c. intrunindu-se in conferinta (80 insi) a decisu: Abstinență absolută de la participarea legalelativa in dietă d'in Pestă.

* * (Multiamita publică) se aduce dlui Georgiu Mocioni pentru donulu de 100 fl. v. a., facutu besericei gr. cat. romane d'in Varadî'a, ca ajutoriu la cumperarea unei campane. Una nouă dovăda despre semtiul patrioticu, si de naționalitate — fără desosebire de confesiune a Ilustrului nostru barbatu. — Varadî'a, 9 martiu, 1869. — (Tutorii besericei romane gr. cat.)

* * (Necrologu.) In 27 februarie, a. c. mortea cu man'a sa cea cruda au rapitul d'in mediu-locul nostru pre preotulu d'in Lancramu Simeonu Blag'a. Repausatulu a servit in tempu de 12 ani ca notariu comunulu si 8 ani ca preotu. Feericul, carele se află in potorea barbatiei, a lasat după sine o veduva gelitorie si 4 orfani cu cari d'impreuna gelesc si duiosulu cununat Stefanu Pecurariu doctorandu la Vien'a carele ca orfanu fusese spriginitu de repausatulu. Immormentarea, la care assistă mai tota intielegintă d'in Sabisiu, si giuru, s'au intemplatu in 1 martiu. Orfaniloru mangaiarea cerescă, fericitului repausulu eternu! I. C.

* * (Numerulu) alegatoriloru conserisi in cercurile d'in comit. Aradului: in Pecic'a 2599; in Rodn'a 2322; in Sîria 2627; in Santan'a 2728; in Buteni 1501; in Chisineu 2310.

* * Cetimul in „Correspondenz“, că după deschiderea dietei indata se voru intemplă schimbări in sinulu ministeriului ungurescu, repasându mai multi ministri de la postulu ce ocupă. — Se dice mai departe că absolversea lui Ludassy (Gans) de la conducerea biroului de presa e definitiva si că in diletele venitorie se va si retrage.

* * (Productiunea carbuniloru). Minele de carbuni ce se află pre globulu pamantului au produs in an. 1867. 173 milioane de tonne carbuni, in pretiu de 1,537,000,000 franci. D'in cantitatea acăstă a pre Anglia' a cadu 100 mil. de tonne, pre Americ'a 17, pre Francia' 12, pre Austri'a, Russi'a, Svedi'a si Australia' câte 14 milioane. E interesanta crescerea productiunii d'in diferitele periode si anume: in Anglia' 1800—1866 a crescutu de la 203 la 1900 milioane de centenarie (840 %), in Americ'a 1815—1860 de la 9 la 308 milioane de cent. (2200 %) in Prussia' 1817—1866, de la 20 1/2 la 373 1/2 milioane de cent. (1765 %), in Francia' anulu 1835—1866, de la 39 3/4, la 240 mil. cent. (540 %), in Belgia' 1845—1863, de la 101 1/4, la 190 mil. cent. (188 %), si in fine in Austri'a 1855—1866, de la 26 2/3 la 53 milioane de centenarie (125%).

Sciri electrice.

Belgradu, 9 martiu. „Unitatea“ constată in modu resolutu dreptulu Serbiei de a inchiă convențiuni. — Mai multu să nu se sufere, ca Serbi'a să fie monopolisata de straini, ca si de Turci'a prin convențiunile sale comerciale.

Madridu, 9 martiu. In siedintă de eri a cortesului Prim a respunsu la una interpellatiune relativa la denumirea lui Montpensier de generalu, astfelui: Revolutiunea a aflatu pre Montpensier in esilu, deci trebuie să-i respectâmu pusețiunica. Era Topete preferesc republicei pre Montpensier. Serrano propune a se rezervă cestiunea acăstă, consultările cortesului. Guvernul a presentat unu proiectu de lege pentru amnestierea delincuentilor de presa.

Agramu, 9 martiu. Maj. sale au fostu in teatrul regele in uniformă de colonelu graniciar, er' regin'a in costumu ungurescu fiindu salutati d'in totă partele cu „Zivio!“ si „Eljen!“ Ministrul presedinte Andreassy, Bedecovicu si Festetits fure primiti in teatrul cu „zivio“; er' maiest. sale s'au cantat unu imnul poporului. Beust a sositu aice. La 6 ore s'a improvistat unu banchetu, participandu 80 de persoane.

Vien'a, 9 martiu. Senatul imperialu a amanat pana la midilocul lui aprilie. — Resoluțiunea galiciană se va prezenta in vineri'a venitorie comisiunii plenarie pentru a se luă la desbatere formală.

Vien'a, 9 martiu. Principele de la Rocca, intendantele regelui d'in Italia, e tramsu la Triestu pentru a salută pre imperatulu Austriei.

Belgradu, 9 martiu. Banc'a angla-ungarica a suscris unu milionu si comunitatea cetățană a altu milionu pentru infintarea „bansei angle-ungaro-serbe.“

Agramu, 9 martiu. Imperatulu a primitu pre membrii dietei in corpore si deputatiunile municipiilor. Maj. sa respunsu deputatiloru: ve multi amanescu pentru promisiu, ce ati manifestat in intru realizarea impaciunii. Imperatulu a dîsu mai de parte, că e convinsu, cum că prin acăstă a depusu basea desvoltării salutarie a Croației. Deputatiunilor municipale li-a respunsu că sporeaza, că municipiile prin conducerea consciintioasa a administratiunii si a justitiei voru sprinținie sale parintiesci.

Berolinu, 9 martiu. Camer'a a alesu de președinte pre Simson, era de vice-președinti pre Ujest si Bennington.

Constantinopole, 9 martiu. Turci'a negoțiea cu „Messag. Imperial“ pentru transportarea

candidatiloru in patria loru. Ferzi pasă fu primitu in Oandă in modu onorificu. Blocarea insulei Crete a să situa, si porturile sunt redeschise pentru năile grecesci.

Agramu, 10 martiu. Episcopulu Strossmaier facea visita Imperatului si cu ocazia acăstă maj. sa accentuează respectarea legilor. Strossmaier a plecatu către casa fără de a fi asistat la reprezentările teatrale. Regin'a, insocita de c. Andrassy, c. Festetics, b. Nopci'a, de banulu tierii si de primariul cetății, visită seminarul grecu-cat. si institutul de educatiune alu fetelor apoi scolele de diviziune. Mane demanția la 5 ore regele va caletori la Belovaru.

Vien'a, 10 martiu. Delegatiunile se voru intruna in lun'a lui septembrie.

Vien'a, 10 martiu. D'in Berolinu se scrie, că regele in lun'a lui iunie va merge la scaldele d'in Boem'a. Bancherii d'in Francofurtu negoțieaza cu esti de aice pentru infintarea unei bance pruse-austriaice de asociatii.

Belgradu, 10 martiu. „Srbja“ dice, că Moldavia nu voiesce mai multu unirea (?!), ci nisuesce a se desbină (?!) de Muntenia si a-si alege unu principiu propriu.

Agramu, 10 martiu. Ministrul presedinte a primitu inainte de amédia-di deputatiunea dietei croate si pre a municipiilor.

Vien'a 10 martiu. Senatul imperialu a primitu bugetele ministeriului de finanțe, de agricultura si de comerț.

Petropole, 10 martiu. Unu decretu imperiale incuvenintă unu concediu de trei lune pentru consulul rusește d'in Constantinopol, Ignatief.

Madridu, 10 martiu. Guvernul a suspinsu executarea sentințelor de mórte, aduse in contra insurgenților d'in Cuba.

Atena, 9 martiu. — Nou deaumitul consulu grecescu in a 17 l. c. va caletori la Constantinopol. Se crede, că Kalergis ar' fi desemnatu pentru acestu postu.

Agramu, 11 martie. Imperatul insotită de banulu tierii, de contesa Andrassy, de primariul cetății si de una multime de popor, adi inainte de amédia di au fostu in baserică serbescă, unde fu prima de eppulu Gruiciu; după acea a cercetat casăa disciplinarie a fameilor si parculu asiénumit „Măsimir“. Pretotindene salutari entuziasce. C. Andrassy, Bedecovicu ci Beust asistara la siedintă de adi a dietei, si fure primiti atâtă d'in partea deputatilor, cătu si d'in a publicului cu ovatiuni. Cetirea diplomei de incoronare in limbă croată, la mai multe pasuri fu intreruptă de vivate entuziasme.

Belovaru, 11 martie. Imperatulu fu primitu cu solemnitate. S'a tenu unu revista preste trupe, si cu ocazia acăstă imperatulu a adresat oficirilor una cuventare, in carea si-esprime speranța, că va potă conta totu de un'a pre devotamentulu granicerilor. După acea urmă esaminarea alumniilor militari, si au datu mai multe audiente, apoi insocită de banderie s'a rentorsu la Agramu.

Madridu, 11 martie. Cortesulu a primitu fără vre una desbatere amnistierea pentru delictele de presa.

Washington, 11 martie. Ministrii Kashburne si Schofield au repasit. Presedintele a denumitul senatul si a confirmat pre Fish de secretari si pre Rawlins de ministru de resbelu, mai departe pre Boutwell de ministru alu finanelor si pre Washburne de consul la Parisu.

Agramu, 12 martie. 8 ore demanția. Maiest. sa imperatul insocita de contesa Andrassy si de dam'a de curte princesă Taxis, a plecatu la Bud'a cu trenul de curte. La curtea căii ferate maj. sa fure intempiat de ministrii, toti magnatii, clerul, oficialele si de unu publicu numerosu. Maiest. sa luandu-si remasu bunu de la cei presenti, siedindu pre echipajul de curte intre strigări de „Zivio!“

Proprietariu, redactoru responditeriu si editoriu:
ALESANDRU ROMANU.